

III Међународна научно-стручна конференција
РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА
Пирот, Република Србија

ТУРИСТИЧКА КОНКУРЕНТНОСТ СРПСКЕ ЕКОНОМИЈЕ

Проф. др Силвана Илић , редовни професор
Проф. др Драган Михајловић, редовни професор
Ненад Андрић, мастер економије

7. децембар 2019. године

РЕЗИМЕ

- Значајне промене које се дешавају у правцу увођења иновација и стимулативне државне политике у туристичком сектору треба да допринесу повећању продуктивности и конкурентности
- Приходи од међународног туризма претварају се у нова радна места и развој предузетништва, инвестиције и уопштено бољу ситуацију за људе и локалне економије, уз истовремено смањење трговинских дефицита у многим земљама

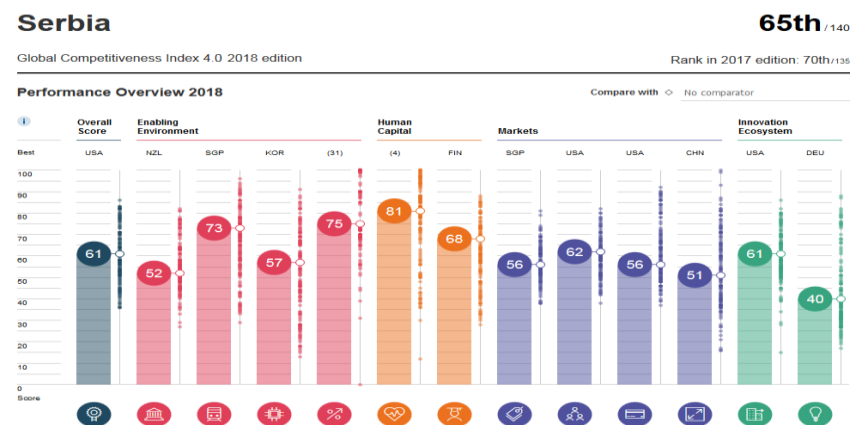

Конкурентност – основ раста и развоја привреде

- Када је у питању конкурентност националне економије, она је резултат деловања фактора и политика једне земље, којим се обликује њена способност да репродукује и одржава окружење које промовише интензивније стварање додатне вредности за предузећа и веће благостање грађана
- Акценат је на дугорочном аспекту активности државе, у којем се сврха њеног деловања манифестује не само у стварању повољних услова, већ и у њиховом одржавању током времена

- Наглашавањем потреба интензивнијег и континуираног стварања додатне вредности значи да конкурентност зависи од способности да се у потпуности искористе постојеће конкурентске предности, а не да буде ограничена на одржавање достигнутог нивоа благостања
- Развој конкурентности у регионалном и глобалном окружењу, путем унапређења продуктивности, постао је коначан циљ како компанија, тако и нација
- Унапређујући своју продуктивност компанија остварује бржи развој, већи квалитет и боље резултате пословања

- На основу Извештаја о глобалној конкуретности за 2017/2018, Светски економски форум (WEF, World Economic Forum), Србија је напредовала, и заузима 65. место међу 140 земаља

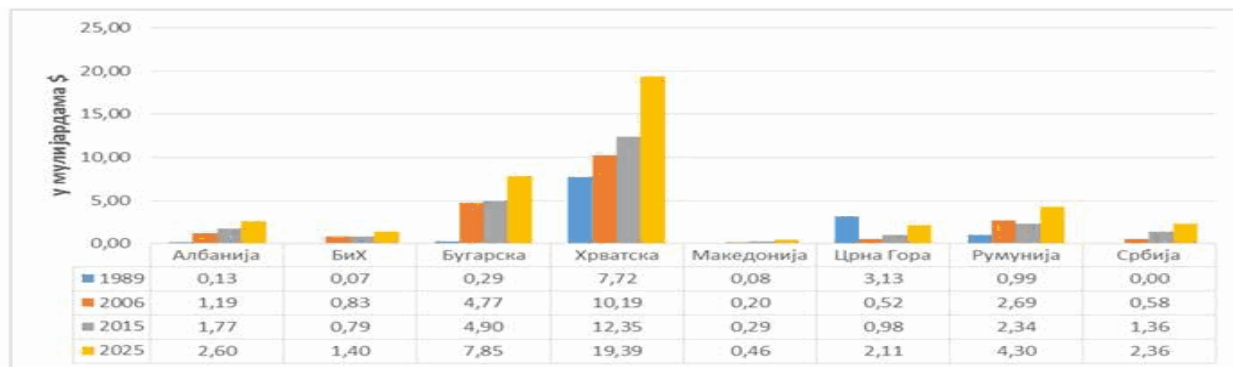

- Најбоље оцене Србија је забележила на пољу здравства (81,5 од могућих 100 бодова), макроекономске стабилности (75 поена) и инфраструктуре (73 поена), док је најслабије оцењена на пољу иновација (39,7 поена), величине тржишта (50,7 поена) и функционисања институција (51,6 роена)

- Србија је међу 141 земљом света заузела 72. место на ранг листи Глобалне конкурентности Светског економског форума (WEF) за 2019. годину
- Према Извештају WEF-а, Србија је забележила исти укупан скор као и 2018 године од 60,9 поена, иако је напредовала у осам од 12 анализираних "стубова" конкурентности

- Туризам као привредна грана значајно утиче на економски развој. Један од начина представља потрошња која се ствара обављањем ове делатности
- Подаци Светског савета за путовање и туризам показују да туристичка привреда генерише око 10% глобалног БДП-а, и креира 284 милиона радних места, што значи да на 11 запослених у привреди 1 ради у овој привредној грани

Слика - Потрошња страних туриста у Републици Србији и изабраним конкурентским земљама

Приходи од туризма (који су највећи од страних туриста) у Републици Србији, моћи ће да расту по већој стопи до 2025. године уколико Република Србија на адекватан начин предузме мере подршке развоју постојећих и нових производа, унапреди промоцију на главним тржиштима, подигне ниво ефикасног управљања дестинацијама, обезбеди квалитетан ниво перманентног стицања нових знања и вештина запослених и на тај начин искористи развој саобраћајне инфраструктуре

Слика - Годишњи приходи од велнеса у ЕУ

- Према мишљењу ЕБРД-а регион југоисточне Европе има могућност да у предстојећим годинама очекује раст туристичког сектора. Овај регион представља највећу туристичку дестинацију у склопу ЕБРД-а
- Туризам је један од кључних извора економске активности у многим државама ЈИЕ, будући да приходи од доласка страних туриста чине преко 5% БДП-а Црне Горе, Хрватске, Албаније, Кипра, Бугарске и Грчке

- Најважнији значај туризма огледа се у економским користима које доноси локалној економији
- Туристи из године у годину троше све више

• Приходи од међународног туризма у 2018. години у свету су износили 1.700 милијарди америчких долара, што је за 4 % више него у 2017. и нови рекорд, чиме је туризам задржао треће место међу привредним секторима у свету

Укупан број туриста такође расте, у 2018. било их је 1,4 милијарде или 6 % више него у 2017

Према проценама, овај тренд ће се наставити и у 2019. У прва три месеца ове године било је 4 % више међународних туристичких долазака него у исто време 2018., а до краја године очекује се пораст од 3 до 4 %.

Страни туристи који су својом потрошњом у 2018. највише допринели расту прихода од међународног туризма су Кинези, који су широм света потрошили 277,3 милијарде долара или 5,2 % више него у 2017., а на другом месту су туристи из САД-а са укупном потрошњом од 144,2 милијарде долара

ТУРИЗАМ У СЛОВЕНИЈИ

- Туризам је учествовао са 12,3 % у бруто домаћем производу (БДП) Словеније у 2018. години или са 5,7 милијарди евра, према Извештају Светског савета за путовања и туризам (WTTC)
- Тај сектор у Словенији запошљава 110.700 људи, са учешћем од 12,8 % у укупној запослености
- Годишњи допринос туризма БДП-у Словеније повећан је за 6 % у односу на 2017. год
- У Европи, туризам је учествовао са 9,7 % у укупном БДП-у прошле године, што је за 3,1 процентна поена више у односу на 2017. год
- Око 36,7 милиона људи или 9,7 % свих запослених Европљана били су запослени у сектору туризма у 2018. години

- Да туризам није везан само за морска летовалишта, показује нам и брз развој туризма у Србији током претходне деценије
- Поред тога што је центар Београда током летњих месеци постао место где се све чешће чује енглески, као и други европски и ваневропски језици, ово нам показује и статистика туризма
- Број ноћења туриста значајно расте, па је број ноћења 2018 год. за око 50% виши него је то био 2010. године, тј. око 9,3 милиона у 2018. години у односу на 6,4 милиона ноћења у 2010. години

- У претходних десетак година туризам се показао као једна од профитабилних грана у Србији, а највећи део овог раста дошао је услед раста ноћења страних туриста, који је дуплиран у односу на 2010. годину
- Са бројем туриста, расли су и приходи од туризма, као и запосленост у овом сектору
- Поред тога, домаћи туристи остају доминантни у овом сектору, а туристички потенцијали изван неколико главних туристичких места као што су Београд, Нови Сад, Врњачка бања, Сокобања, Златибор, Копаоник остају слабо искоришћени

ЗАКЉУЧАК

- Туризам је постао генератор економског, социјалног и друштвеног развоја већине земаља света, па и Србије
- Зато је неопходно сагледати његове мултипликативне ефекте - ефекти који се развојем туризма рефлектује на друге привредне гране као што су: саобраћај, пољопривреда, трговина, индустрија, грађевинарство, сектор МСП као и његово учешће у укупном БДПу, броју запослених у туризму